

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság Budapesten, 2019. szeptember 4. és szeptember 11. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A társtettesként különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének kísérlete és más bűncselekmény miatt **I.r.** vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 2019. február 26. napján kihirdetett 41.Kb.78/2018/46. számú ítéletét megváltoztatja.

I.r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 8 (nyolc) év, **III.r.** vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 7 (hét) év börtönbüntetésre súlyosítja.

I.r., II.r. és **III.r.** vádlottakat egyetemlegesen kötelezi további 6.000.000 (Hatmillió) forint bűnügyi költség megfizetésére, míg a fennmaradó 6.149.804 (Hatmillió-száznegyvenkilencezer-nyolcszáznegy) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét **I.r., II.r.** és **III.r.** vádlott tekintetében helybenhagyja azzal, hogy mindhárom vádlott 2017. január 09. napjától 2017. január 10. napjáig őrizetben, azt követően előzetes letartóztatásban voltak.

I n d o k o l á s:

A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2019. február 26. napján kihirdetett 41.Kb.78/2018/46. számú ítéletével **I.r., II.r.** és **III.r.** vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző de a (8) bekezdés szerint minősülő társtettesként elkövetett életveszélyt okozó testi sértés büntetében, továbbá a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző de a (2) bekezdés szerint minősülő csoportosan, társtettesként hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntetében. Ezért őket külön-külön, halmazati büntetésül hat-hat évi börtönbüntetésre, valamint hat-hat évi közügyektől eltiltásra ítélte. A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját mindhárom vádlott esetében a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban határozta meg. A szabadságvesztés büntetések időtartamába a vádlottak által előzetes fogvatartásban, illetve házi őrizetben töltött időt beszámítani rendelte. **III.r.** vádlott vonatkozásában elrendelte a Nagykáta Járásbíróság 2016. február 19. napján jogerős 12.B.454/2012/37. számú ítéletével kiszabott 1 év börtönbüntetés végrehajtását. A sértett jogutódja által bejelentett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, valamint az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

A tárgyaláson jelen volt katonai ügyész a vádlottak terhére téves jogi minősítés, a kiszabott büntetés súlyosítása, valamint a vádlottakat további bűnügyi költség megfizetésére történő kötelezése

érdekében fellebbezést jelentett be. A vádlottak és védőik a jogorvoslati nyilatkozat megtételére három nap gondolkodási időt tartottak fenn, majd a védők a törvényes határidőn belül fellebbezést jelentettek be.

I.r. vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés, a II.r. vádlott védője a tényállás téves megállapítása, téves jogi minősítés, részben felmentés, illetve enyhítés, III.r. vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.

A Budapesti Regionális Nyomozó Ügyészség 2.Nyom.1818/2016. szám alatt előterjesztette fellebbezése írásbeli indokolását. Ebben részletesen kifejtette álláspontját.

Eszerint az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 592. § (2) bekezdés a), b) és c) pontjaira figyelemmel részben megalapozatlan, mivel az nem tartalmazza a sértett összes sérülését. Ezért a tényállás kiegészítésre szorul. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság releváns tények hiányában, szakértő kirendelése nélkül rögzítette, hogy a bántalmazás kiváltó oka az lehetett, hogy a sértett két ízben arcon ütötte az I.r. vádlottat. Álláspontja szerint kétséget kizáróan nem bizonyított tény a vádlott terhére javára nem lehet értékelni. Hiányosnak tartotta a tényállást, mert nem tartalmazza, hogy a III.r. vádlott gumibottal ment be a sértett zárkájába, amivel a sértettet több alkalommal megütötte. Álláspontja szerint az okból is hiányos a tényállás, mert nem tartalmazza a sértett és a vádlottak testfelépítését, így a magasságukat, testsúlyukat, amelyek a rendelkezésre álló szakértői véleményekből megállapíthatóak. Hangsúlyozta, hogy a tényállásból mellőzendő, hogy a vádlottakat ölési szándék, halálos eredmény előidézésének szándéka nem vezette, mivel ez nem tény, hanem a megállapított tényállásból levont (téves) jogi következtetés, amelynek nem a tényállásban, hanem a Be. 561. § (2) bekezdésének e.) pontja alapján a cselekmény minősítésével kapcsolatban kifejtett jogi álláspont körében van helye. Álláspontja szerint az ítélet fentiek szerinti részbeni megalapozatlansága a másodfokú eljárásban a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja alapján kiküszöbölhető a lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján. Az így megállapított tényállásból pedig nem testi sértésre, hanem a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette kísérletének elkövetésére lehet jogi következtetést levonni, figyelemmel a vádlottak cselekményét kiváltó okra, azaz, hogy számonkérés, megrendszabályozás miatt léptek be a sértett zárkájába. Kiemelkedő szerepet tulajdonított annak, hogy a bíróság nem tisztázta, hogy a fogvatartottak részéről mely magatartás minősül tiszteletlennek, ami már jogkövetkezményekkel jár, annak ellenére, hogy ez a körülmény a vádlottak intézkedésének jogszerűségét befolyásolja. Álláspontja szerint a sértett a vádlottak bemenetelét megelőzően nem tanúsított olyan magatartást, amely megalapozta volna a vele szembeni intézkedés jogszerűségét. A 3/2013. számú Büntető Jogegységi Határozatban írtakra hivatkozva kifejtette, hogy a vádlottak testfelépítését, a támadott testtájékokat, a bántalmazás intenzitását, a sértettet ért erőbehatások kitartó jellegét és erősségét szem előtt tartva arra lehet következtetni, hogy a vádlottak tudata átfogta, hogy a bántalmazásuk eredményeként a sértett meghalhat, a halál bekövetkezésének lehetőségébe belenyugodtak. Összességében álláspontja szerint mindhárom vádlott vonatkozásában megállapítható az eshetőleges ölési szándék, tudattartalmuk a halálos eredményre kiterjedt. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem látta bizonyíthatónak a különös kegyetlenséggel történő elkövetést. Álláspontja szerint ugyanis a vádlottak által kifejtett bántalmazás rendkívül embertelen, brutális, gátlástalan volt, ami az emberi méltóság mély megalázásával járt, a közben alkalmazott bilincs a védekezés lehetőségét gyakorlatilag kizárta. Kifejtette, hogy a vádlottak vonatkozásában kiszabott halmazati büntetés mértéke törvénysértően alacsony. Emellett a büntetési célokat és büntetés kiszabási elveket figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság, amikor a vádlottaknál felmerült enyhítő és súlyosító körülmények, valamint a III.r. vádlott személyében rejlő fokozott társadalomra veszélyesség

ellenére nem differenciált a vádlottak között, velük szemben azonos mértékű büntetést szabott ki. Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a Be. 593. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletben megállapított tényállástól eltérő, a vádiratban megfogalmazott tényállással egyező tényállást állapítson meg, a vádlottak bűnösségét a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés d.) pontja szerint minősülő tártettesként, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének kísérletében, valamint a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés szerint minősülő csoportosan, tártettesként, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntettében állapítsa meg. A vádlottakat halmazati büntetésül fegyházban végrehajtandó határozott ideig tartó szabadságvesztés büntetésre, az I.r. és II.r. vádlott vonatkozásában a kiszabható büntetés alsó mértékét megközelítő, a III.r. vádlott vonatkozásában a kiszabható büntetés alsó mértékéhez viszonyítva a középértéket megközelítő tartamú szabadságvesztés büntetésre ítélje. Végezetül utalt arra, hogy törvénytörően mellőzte a bíróság mindhárom vádlott vonatkozásában a 12.149.804,- Ft büntügyi költség viselésére kötelezést. Mivel pedig a bíróság bűnösnek mondta ki a vádlottakat olyan bűncselekményben, amellyel összefüggésben ezek a szakvélemények keletkeztek, így a szakvélemény elkészítésével keletkezett büntügyi költség megfizetésére kell kötelezni a vádlottakat.

Az I.r. vádlott védője fellebbezése írásbeli indoklásában szintén részletesen kifejtette álláspontját. Eszerint az elsőbírói ítélet a Be. 592. § (2) bekezdése alapján részben megalapozatlan, mivel a megállapított tényállás részben ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, valamint részben felderítetlen. A másodfokú eljárásban azonban a részbeni megalapozatlanság kiküszöbölhető a tényállás kiegészítésével, illetve helyesbítésével, az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól esetlegesen eltérő tartalmú tényállás megállapítása esetén pedig a vádlott felmentésének lehet helye. Az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait és az írásban is csatolt perbeszédben kifejtetteket minden tekintetben fenntartotta, ezen túlmenően az ügyészi fellebbezéssel kapcsolatos álláspontját fejtette ki. Hivatkozása szerint az ítélet 12-14. oldalán az elsőfokú bíróság részletesen rögzítette a sértett sérüléseit, mind számosságukat, mind a támadott testtájékot figyelembe véve. Érvelt azzal, hogy az I.r. vádlott sérülésével kapcsolatban az ügyész nyilatkoztathatta volna a tárgyaláson meghallgatott szakértőket. Ennek hiányában semmilyen bizonyíték nem cáfolja azt a vádlotti védekezést, mely szerint a sértett kétszer ököllel arcon ütötte az I.r. vádlottat. Eszerint tehát a sértett a jogtalanság talaján állt, és ezzel adott okot a vádlottak jogszerű intézkedésére, testi kényszer alkalmazására. Bizonyítás felvétele nélkül ez az ügyészi érvrendszer a felülmérlegelés tilalmába ütközik. Kifejtette, hogy a vádlottak szándéka az aktívan támadó, ellenszegülő sértett megfélemezésére irányult. A 3/2013. számú Büntető Jogegységi határozatban írtak mentén elemezte a vádlottak tudattartalmának megítélése szempontjából releváns alanyi és tárgyi ismérveket. Kifejtette, hogy a gumibot esetleges használata nem utal ölési szándékra, mint ahogyan jelen esetben az elkövetés egyéb körülményei sem. Az álláspontja szerint két percet el nem érő időtartam nem elegendő az elhúzódó jelleg megállapításához, továbbá a szűk cellában fizikailag is lehetetlen volt kivitelezni a vád és az ítélet szerinti bántalmazást, mely a vád szerinti minősítést megalapozná. Hivatkozott továbbá arra, hogy a sérülések szórt jellege sem utal ölési szándékra. Ezen túlmenően sem a cselekmény előtti, sem az azt követő magatartásuk sem adhat alapot ölési szándékra vonatkozó következtetés levonására. Kiemelte azon ítéleti megállapítást, mely szerint „a kamerafelvételeken egyértelműen látszik, hogy **sértett** szinte kitolja I. rendűt a zárkából”, azaz nagy erővel ellenállt még az őt a vádlottak részéről ért fizikai behatások ellenére is. Ebből pedig értelemszerűen nem vonható kétségbe azon vádlotti állítás, mely szerint a sértett örvénylő, agresszív és megfélemezhetetlen volt, akinek a megfélemezése nyilvánvalóan nem történhetett jogszerűen keletkezett sérülések okozása nélkül. Határozott véleménye szerint a vádlottak nem lépték át a jogszerűség és a szakszerűség határát. Hivatkozott arra, hogy a szakértői vélemény tartalmaz arra utalást, hogy ilyen számosságú sérülés kivitelezéséhez minimum 5 perc

kellett. Ezt, valamint azt szem előtt tartva, hogy a sértett az eü. körleten is aktívan ellenszegült, mivel három ember kellett az intézkedéshez, megkérdőjelezhető az a vádban és az elsőbírói ítéletben rögzített tény, miszerint a sértett az összes releváns sérülését a fegyelmi zárkában szerezte. Az eljárás során megválaszolatlanul maradt kérdésként vetette fel, hogy mi lehetett az oka annak, hogy a sértett - aki egyebekben régóta szedett Amlodipint, így tisztában volt a dozírozásával - az általa ismert gyógyszer napi adagjának többszörösét vette be. Kifogásolta, hogy ennek felderítése és tisztázása elmaradt annak ellenére, hogy a vádlotti védekezés szerint a sértett öngyilkossági szándékot emlegetett. Mivel pedig nem zárható ki, hogy a sértett öngyilkossági szándékkal vett be letális mennyiségű gyógyszert és ilyen állapotban támadott a vádlottakra, „minden mindegy” alapon, ezért a vádlotti magatartás még a testi sértés vonatkozásában sem tényállásszerű. Elsődlegesen tehát az I.r. vádlott felmentését, másodlagosan - az elsőfokú ítéletben megállapított minősítés szerinti cselekmény miatt - a kiszabott büntetés enyhítését indítványozta. Nyomatékos enyhítő körülményként kérte figyelembe venni a jelentős mértékű sértetti közrehatást, illetve a vádlott javára kérte értékelni rendezett személyi körülményeit, az időmúlást, azt, hogy két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, továbbá, hogy a történet okozta lelki megrázkódtatás következtében tönkrement a házassága, elvált, de gyermekeit továbbra is volt feleségével közös háztartásban neveli.

A II.r. vádlott védője fellebbezése írásbeli indokolásában az elsődlegesen részfelmentés és a büntetés enyhítése érdekében bejelentett fellebbezést azzal egészítette ki, hogy a tényállás részben felderítetlen. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást - azzal együtt, hogy egyes tényállási elemeket az ítélet indokolásában rögzített - a bizonyítékok értékelésén alapuló mérlegeléssel lényegében helyesen állapította meg és részben helytálló a jogi minősítésre vonatkozó következtetés is. Ugyanakkor a szűkebb értelemben vett, valamint az indokolási részben található tényállási elemek figyelembe vételével vett ítéleti tényállás részben hiányos, részben felderítetlen. Hangsúlyozta, hogy a vádbeli minősítést megalapozó, az F/2-es zárkában történt eseményekről rendkívül kisszámú bizonyíték áll rendelkezésre, ezért a tényállás a tényekből további tényekre történt következtetés alapján volt megállapítható. Érvelése szerint azonban az elsőfokú bíróság tévesen mulasztotta el annak vizsgálatát, hogy hogyan és mi okból került a sértett szervezetébe a halálos mennyiségű Amlodipin. Kifogásolta, hogy nem került feltárára az sem, hogy az adott szerek hogyan hatottak a sértett érzelmi, indulati és tudatállapotára. Álláspontja szerint a vádlottak a matractartási engedély ellenőrzése során szabályszerűen jártak el. Nem vétettek a szabályok ellen, amikor annak ellenére kérték a matrac kiadását, hogy a sértettől átvették a papír alapú engedélyt, hiszen a gyakori hamisítások miatt annak meglétét a nyilvántartásban is ellenőrizni kellett. Kifogásolta, hogy nem értékelte teljes körben a bíróság azt, hogy a sértett az intézkedés kezdetétől ellenkezett annak ellenére, hogy a bv. intézet rendje szerint a fogvatartott nem vizsgálhatja felül az őrszemélyzet utasításának jogosságát, azt köteles teljesíteni. Ennek ellenére a sértett az utasításokat megtagadta, illetve azt csak vonakodva teljesítette, indulatos megnyilvánulásaival tiszteletlen magatartást tanúsított. Egyetértett azzal az elsőbírói megállapítással, miszerint az események a sértettnek az I.r. vádlottra mért két öközlütésével kezdődtek. Álláspontja szerint éppen ezért meg kellett volna állapítania, hogy a megtámadott I.r. vádlott jogos védelmi helyzetben volt, míg a vádlott társai az I.r. vádlott ellen intézett jogtalan támadás elhárítása érdekében cselekedtek. Ebben az esetben pedig csupán azt kellett volna vizsgálni még, hogy a vádlottak a jogtalan támadás elhárítása, illetőleg annak további közvetlenül fenyegető volta miatt a szükséges mértékű erőszakot alkalmazták-e. Kifejtette, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra a következtetésre jutott, hogy kizárólag bántalmazás során keletkezhettek a sértett gumibottól származó sérülései, hiszen ilyen sérülések a testfelület gumibothoz való ütdésétől, rászorítástól is létrejöhetnek a sértettel való dulakodás során. Nem vitatta, hogy a sérülések nagyobb száma felveti a vádlottak erőszakkal történő fellépésének esetleges szakszerűtlenségét, azonban hozzátette, hogy a jogos védelmi

helyzetben eljáró vádlottak által alkalmazott testi kényszer szakszerűségének értékelése során figyelemmel kell lenni arra, hogy a vádlottak nem kaptak speciális kiképzést a megfelelő technikák alkalmazására. Álláspontja szerint tévedett a bíróság, amikor az I.r. vádlott fegyelmi körlet folyosóján történő lendületes haladásából arra következtetett, hogy szándékuk a sértett számonkérése volt, hiszen egy intézkedő bv. tiszt fellépésének határozottnak és egyértelműnek kell lennie. Felrótta, hogy a bíróság nem vizsgálta gondosan, hogy ha a vádlottak a sértett bántalmazása céljából cselekedtek, mikor és minek hatására hagytak fel azzal. A vádlottak megtorlóan számonkérő, direkt bántalmazásban megnyilvánuló szándékát álláspontja szerint cáfolja az is, hogy a kamerafelvételek alapján tényként rögzíthető, hogy a sértett jó fizikai állapotban, koordinált mozgással, láthatóan jelentősebb sérülés nélkül, előrekezzel bilincselve hagyta el az F/2-es zárkát. Érvelése szerint az eljáró bíróság a bizonyítékokat egyoldalúan és kizárólagosan a megállapított tényálláshoz vezető logika mentén, más ténybeli és jogi következtetések lehetőségének figyelmen kívül hagyásával értékelte. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte a II.r. vádlott esetében, hogy több, mint 6 éve teljesített szolgálatot, magatartása ellen kifogás nem merült fel, erőszakosságra való hajlama fel sem vetődött, a sértettel pedig semmilyen konfliktusa nem volt előzőleg. Nyomatékosította azt is, hogy a II.r. vádlott a testfelépítése és túlsúlya miatt sem volt képes kitartó erő kifejtésre. Összegezve úgy foglalt állást, hogy a feltárt és számba vett bizonyítékok nem alkotnak olyan a logikai egységet, amely alapján a tényállástól eltérő minden más történés lehetősége, így a vádlotti védekezésben előadottak kizártak lennének. A bizonyítékok hiánya miatt pedig helye lehet a II.r. vádlott részfelmentésének. Ez esetben pedig indítványozta, hogy a büntetés kiszabása során a halmazati büntetés kiszabási szabályok mellőzésével lényegesen enyhébb büntetést szabjon ki a másodfokú bíróság. Az ügyészi fellebbezésben foglaltakra reagálva kifejtette, hogy a sértett döntően kis erejű, könnyebb sérüléseket szenvedett el, a nagyobb erő kifejtéssel okozott 1-1 sérülés önmagában nem ad alapot az ölési szándékra való következtetésre. Egyebekben utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte a 3/2013. Büntető Jogegységi határozatban írtakat, a cselekmények minősítésével kapcsolatos jogi okfejtése ésszerű és kellően indokolt, erre figyelemmel az ügyészi fellebbezés elutasítását kérte.

A III.r. vádlott védője a fellebbezése írásbeli indokolásában előadta, hogy az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a fegyelmi körleten elhelyezett fogvatartottak tanúvallomásait fenntartásokkal kezelte. Tekintettel arra, hogy a sértett kétszer ököllel arcon ütötte az I.r. vádlottat, a vádlottak jogszerűen kérték számon a sértett viselkedését és alkalmaztak vele szemben kényszerítő eszközt. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a bántalmazás megtörténtét egyértelműen a zárkában zajló eseményekhez kötötte és fel sem merült benne, hogy az az egészségügyi körleten történt, ahol azonban a III.r. vádlott nem volt ott. Sérelmezte, hogy a bíróság nem vette figyelembe **tanú1** fogvatartott vallomását, aki a vádbeli napon az egészségügyi körlet feletti zárkában volt elhelyezve, és az ablakból hallotta, hogy a valaki azt kiabálta, hogy „ne üssenek”. Fentiek alapján elfogadhatatlannak tartotta, hogy a bíróság nem vizsgálta **tanú2** felelősségét, ellenben a III.r. vádlottal, aki az egészségügyi vizsgálóban jelen sem volt. Érvelt azzal is, hogy **tanú3** és **tanú4** vallomása alapján iratellenes az ügyészség azon megállapítása, mely szerint a vádlottak tudták, hogy a zárkabeli kamerák nem rögzítenek. Álláspontja szerint a zárkabeli szűk hely, a kevés idő, a gumibot nem bizonyított használata alapján csupán feltételezés az ügyészség részéről, hogy a vádlottak először megbüntetni kívánták a sértettet az F/2-es zárkánál, aztán már belenyugodtak a halálos sérülések okozásának tudatába. Mindezekre figyelemmel elsődlegesen a III.r. vádlott felmentését, másodlagosan a büntetés jelentős enyhítését indítványozta a feltárt enyhítő körülmények, valamint a sértetti közrehatás nyomatékosabb figyelembe vételét követően.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.254/2019/4. számú átiratában az ügyészi fellebbezést kiegészítésekkel tartotta fenn. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés a), b)

és c) pontjaiban írtak szerinti okok miatt részben megalapozatlan, ez azonban a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja szerinti eljárással kiküszöbölhető. Kiemelte az ítéleti tényállás azon hiányosságát, hogy nem tartalmazza azt, hogy a sértett összesen 43 rendbeli sérülést szenvedett el és ezekből 28-29 sérülés minden kétséget kizáróan bántalmazásból származik, ebből 7-8 a fejen, 1 a nyakon, 9 a hason, míg 11 a végtagokon keletkezett sérülés. A tényállást ezekkel az adatokkal ki kell egészíteni. A kiegészített és pontosított tényállás alapján már azt a jogi következtetést lehet levonni, hogy a vádlottak tudata átfogta, hogy az általuk szándékegységben kifejtett, az élet kioltásához egyébként szükséges kegyetlenséget meghaladó mértékű bántalmazás - figyelemmel az alkalmazott erő nagyságára, folyamatosságára, elhúzódo jellegére, a támadott testtájékokra és azok kiterjedésére - alkalmas volt a sértett életének kioltására. Így cselekményük minősítése helyesen a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerinti társtettesként, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének kísérlete. Fenntartotta és megismételte az emberölés kísérlete és a testi sértés elhatárolása vonatkozásában az elsőfokú ügyész fellebbezésében a 3/2013. Büntető jogegységi határozatra hivatkozással írt, valamint a bűnügyi költség viselésével kapcsolatos okfejtést. Az elsőfokú ügyész fellebbezésének fegyház fokozat megállapítására irányuló indítványát módosította, álláspontja szerint ugyanis a pozitív parancsnoki jellemzéssel bíró vádlottak esetében lehetőség van eggyel alacsonyabb börtön fokozatot meghatározni. Mindezek alapján indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az I.r., II.r. és III.r. vádlottak az élet és testi épség ellen irányuló cselekményeik jogi minősítését változtassa meg és a vádlottakat a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint büntetendő társtettesként, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének kísérletében mondja ki bűnösnek, a velük szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés mértékét - igazodva a jogi minősítés megváltoztatásához - jelentősen emelje meg, és ennek megfelelően a közügyektől eltiltás mellékbüntetést is súlyosítsa, valamint kötelezze a vádlottakat 12.149.804,- Ft bűnügyi költség megfizetésére. Egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A másodfokú nyilvános ülésen az ügyész fenntartotta a Budapesti Regionális Nyomozó Ügyészség, valamint a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség átiratában írtakat. Indítványozta, hogy a másodfokú katonai tanács mellőzze a tényállásból, hogy a vádlottakat nem vezette ölési szándék. Kiemelte, hogy a vádlottaknak semmi jogalapjuk nem volt arra, hogy az F/2-es zárkába menjenek, azt a sértett magatartása nem indokolta, hiszen átadta számukra a matractartási engedélyt, végrehajtotta az utasításukat, emiatt tehát a felelősségre vonásának nem volt alapja. Azt nem vitatta, hogy megtörtént a sértett részéről az I.r. vádlott megütése és ettől szabadultak el az indulatok, azonban a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható, hogy a vádlottak belenyugodtak a halálos eredmény bekövetkezésének reális lehetőségébe. A büntetés kiszabása körében utalt arra, hogy az elsőfokú bíróságnak differenciált büntetéseket kellett volna kiszabnia a vádlottakkal szemben. Ehhez képest nem értékelte kellő súllyal az I.r. vádlott terhére a vezető szerepét, ez a tény a II.r. és III.r. vádlottak esetében ugyanakkor enyhítő körülmény. A III.r. vádlott tekintetében az ítéletben írtakkal szemben súlyosító körülményként kérte értékelni, hogy felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejének hatálya alatt követte el a cselekményt, míg az enyhítő körülmények közül mellőzni indítványozta az időmúlást.

Az I.r. vádlott védője a nyilvános ülésen fenntartotta a fellebbezése írásbeli indokolásában írtakat. Nem osztotta az ügyészség álláspontját a tényállás kiegészítésének szükségessége tekintetében. Kiemelte, hogy a sértett a jogellenesség talaján állt, amikor kétszer megütötte az I.r. vádlottat, ezért vele szemben jogszerűen kezdtek intézkedni a vádlottak, a sértett agresszivitása váltotta ki a vádlotti túlreakciót. Megismételte a cselekmény minősítésével kapcsolatosan felmerülő elhatárolási kérdéseket és vitatta az ügyészség ezzel kapcsolatos álláspontját. A fellebbezése írásbeli indokolásában írt indítványait maradéktalanul fenntartotta. Enyhítő körülményként kérte értékelni

az I.r. vádlott esetében az időmúlást, a jelentős sértetti közrehatást, a korábbi kifogástalan szolgálat teljesítést, hogy két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, valamint hogy a büntetőeljárás miatt a házassága időközben tönkrement.

A II.r. vádlott védője is fenntartotta az írásbeli fellebbezésében írtakat. Kiemelte, hogy a releváns tények a tényállásban, illetve egy részük az ítélet indokolásában kerültek rögzítésre, az állandó bírói gyakorlat szerint pedig ez utóbbi tények a tényállás részének tekintendők. Az elhatárolási kérdésekkel, a vádlotti intézkedésre okot adó sértetti magatartással, valamint a jogos védelmi helyzettel kapcsolatosan megismételte korábban előadott álláspontját. Hangsúlyozta, hogy amint a sértettet sikerült megbilincselni, a vádlottak abbahagyták az intézkedést és felkísérték a sértettet az egészségügyi körletbe. A vádlottak utólagos magatartása semmiképpen nem utalhat az eshetőleges ölési szándékukra. A fentiek alapján elsődlegesen a II.r. vádlott részfelmentését, másodlagosan pedig azonos minősítés mellett is a kiszabott büntetés jelentős enyhítését indítványozta.

A III.r. vádlott védője a perbeszédében arra hivatkozott, hogy a fegyelmi zárkában jogszerűen intézkedtek a vádlottak a sértettel szemben. Érvelése szerint a vádlottak nem tudták, hogy a zárkában lévő kamera nem rögzít, csak továbbít képeket, már ezért is életszerűtlen, hogy bántalmazási, netán ölési szándékkal mentek volna be a zárkába. Hivatkozott arra is, hogy a három vádlott vallomása egybehangzó volt atekintetben, hogy a III.r. vádlott nem vett részt az intézkedésben. Azt ugyan nem tagadta, hogy amikor a sértett a földre került, a III.r. vádlott megüthette az arcát, azonban utalt arra, hogy **tanú5** a 2017. június 2-i tanúvallomásában elmondta, hogy a sértett nem tűnt bántalmazott embernek. Amennyiben a zárkában történt a sértett ítéletben írtak szerinti bántalmazása, az okozott sérüléseket **tanú5-nek** látnia kellett volna. Ebből következően a sértett életveszélyt okozó sérülésekkel járó bántalmazására értelemszerűen az egészségügyi részlegen került sor. Mindezekre figyelemmel elsődlegesen a III.r. vádlott mindkét bűncselekmény alóli felmentésére tett indítványt, míg másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítését kérte.

A sértett jogutódjának jogi képviselője kifejtette, hogy a vádlottaknak nem volt okuk belépni a fegyelmi zárkába. Ezen túlmenően kétségesnek tartotta, hogy a vádlottak a testalkatuknál fogva a szűk cellában rövid idő alatt képesek lettek volna a boncolási jegyzőkönyvben írt sérüléseket okozni a sértettnek. Ebből következően megfontolandónak tartotta a III.r. vádlott védője által a nyilvános ülésen előadottakat. A toxikológiai szakértői véleményben foglaltakat erős kétségekkel illette, tekintettel arra a nem hivatalos tudomásra, hogy embereken nyilvánvalóan nem végeztek kísérletet annak kiderítése céljából, hogy az Amlodipinnek mi a halálos dózisa, ezért a sértett halálának okaként sem lehet megnevezni az Amlodipin mérgezést. Álláspontja szerint tehát felderítetlenül maradt, hogy mi történt az egészségügyi részlegen, továbbá, hogy mi volt a halál pontos oka. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem differenciált a vádlottak között a büntetés kiszabása során.

Az I.r. vádlott az utolsó szó jogán előadta, hogy ő határozott úgy, hogy bemennek a fegyelmi zárkába, mivel a sértett önkárosító magatartással fenyegetőzött. Érvelt azzal is, hogy a fogvatartottnak kötelessége végrehajtani az örök utasításait, akik egyebekben a zárkákba bármikor bemehetnek. Előadta, hogy egyedül nem intézkedhetnek, egyebekben azzal védekezett, hogy nem volt elégséges hely a szűk cellában ahhoz, hogy szabályosan tudjanak intézkedni. Kifejtette, hogy miután **sértett** mintegy 20 évet töltött bv. intézetben, azok közé a fogvatartottak közé tartozott, akivel máshogy kell bánni, többet kell beszélgetni. Ezt tette ő is a zárkában egészen addig, amíg **sértett** kétszer arcon ütötte őt. Elmondta, hogy hasonló esetben ugyanígy cselekedne.

A II.r. vádlott az utolsó szó jogán csatlakozott a védőjéhez és állította, hogy nem akartak az intézkedés során a sértettnek sérülést okozni.

A III.r. vádlott az utolsó szó jogán sajnálatát fejezte ki a sértett halála miatt, azonban állította, hogy a halálához vezető eseményben ő nem vett részt. Állította, hogy a sérülések nagy része nem az alagsorban, hanem az egészségügyi részlegen keletkezett, a fegyelmi zárkában az idő nagy részében csupán beszélgettek. Utalt arra, hogy a zárkában helyszűke miatt nem tudott segíteni a kollégáinak az intézkedésben, a sértettel szembeni intézkedés 95 %-a az egészségügyi részlegen történt, azonban ekkor nem volt jelen. Erre figyelemmel a felmentését kérte.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a fellebbezésekre tekintettel az elsőfokú ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a Be. 590. § (1) és (2) bekezdései alapján teljes terjedelmében felülbírált.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú katonai tanács a tárgyalása során az eljárási szabályokat maradéktalanul betartotta, az ügy érdemi elbírálását befolyásoló eljárási szabálysértésre a jogosultak sem hivatkoztak. A másodfokú katonai tanács észlelte, hogy az elsőfokú bíróság a sértett jogutódjának képviselője által a 2018. december 4. napján tartott tárgyaláson előterjesztett, új szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványát elutasította, azonban a Be. 580. § (3) bekezdésében írt rendelkezés ellenére elmulasztotta a bizonyítási indítvány elutasításának indokait az ítéletben rögzíteni. Ez az eljárási szabálysértés azonban a másodfokú katonai tanács álláspontja szerint az ügy érdemi elbírálására nem volt befolyással. Az elsőfokú tanács a tárgyalás rendjének fenntartása érdekében a Be. 440. § (2) bekezdés a) pontjában írtak alapján indokoltan utasította ki a hallgatóság köréből a néhai sértett ismételten rendzavaró fiát. A Be. 525. § (1) bekezdésében rögzítetteknek megfelelően járt el, amikor a tárgyaláson vallomást tenni nem kívánó, csupán a személyi körülményekkel kapcsolatosan nyilatkozó vádlottak nyomozás során tett vallomását, valamint a helyszíni kihallgatásukról készült jegyzőkönyvet felolvasással tette a bizonyítási eljárás részévé.

A másodfokú katonai tanács a felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú katonai tanács a perrendszerű eljárásában a szükséges bizonyítási eljárást rendkívül széles körben folytatta le, ügyfelderítési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, a releváns bizonyítékokat önmagukban és egymással összevetve is megvizsgálta. A vádlottak a nyomozás során, de a bírósági eljárás során sem érezték bűnösnek magukat. Az I.r. és III.r. vádlott egybehangzó védekezése szerint a jogszerű intézkedésük során szabályszerűen jártak el a sértettel szemben, mivel az megtagadta a matractartási engedély kiadását. Itt kívánja megjegyezni a másodfokú katonai tanács, hogy a III.r. vádlott sem a nyomozás, sem az elsőfokú bírósági eljárás során nem hivatkozott a fellebbviteli nyilvános ülésen előadottakra, miszerint a sértett a sérülései java részét, így az életveszélyt okozó sérülést is az egészségügyi körletre kísérést követően szenvedte el, melyben ő már nem vett részt.

Velük ellentétben a II.r. vádlott a folytatólagos kihallgatása során elismerte, hogy a matractartási engedély részükre átadásra került. Emellett azonban mindhárman tagadták, hogy bántalmazási szándék vezette volna őket. Hangsúlyozták, hogy a sértett rendkívül agresszív volt, dühöngött, kapálózott, emiatt keletkeztek a jogszerű intézkedésük közben a sérülései. Tagadták, hogy bármelyikük is gumibotot használt volna. A tárgyaláson azonban a nyomozati vallomásuk felolvasását, illetőleg az F/2. számú fegyelmi zárka előtti folyosórészen rögzítő kamerafelvétel megtekintését követően már valamennyien azt hangsúlyozták, hogy a jogszerű intézkedésük oka az volt, hogy az agresszív, dühöngő sértett öngyilkossági szándékot hangoztatott, majd két ízben arcon ütötte az I.r. vádlottat.

A vádlottak védekezésének ellenőrzésére az elsőfokú katonai tanács nagyszámú tanút hallgatott meg, a tanúkat megfelelő logika mentén sorolta csoportokba. A tanúk első csoportját a fegyelmi körletben elhelyezett fogvatartottak, második csoportját azok a fogvatartottak alkották, akik a sértett fegyelmi zárkából egészségügyi körletre való felkísérésének körülményeit az aulából, illetve az udvarról észlelték, míg a harmadik csoportot a bv. intézetben dolgozó tanúk jelentették. Szükség szerint foganatosított szembesítéseket a tanúk között. A Be. 527. § (2) bekezdés a) pontja alapján - ügyészi és védői indítványra - felolvasta azon tanúk nyomozás során tett vallomását, akiknek a tárgyaláson történő meghallgatását nem tartotta szükségesnek, és azt sem a vádlottak, sem a védők nem indítványozták. Megtekintette **tanú6** tanú helyszíni kihallgatásáról készült felvételt csakúgy, mint az F/2. számú fegyelmi zárka előtti folyosó részen rögzített kamerafelvételt. Helyesen járt el, amikor úgy ítélte meg, hogy a megtekintett és igazságügyi informatikai szakértő által megtisztított felvételek jó minőségűek, s mivel fel sem vetődött, hogy manipuláltak lennének, így bizonyítékként egyértelműen felhasználhatók. A kamerafelvételeken látottakat megfelelő terjedelemben és irathű tartalommal rögzítette a jegyzőkönyvben. A felvételek megtekintését követően biztosította a vádlottak nyilatkozattételi jogát, akik ennek keretében változtattak addigi védekezésükön, hiszen már valamennyien azt erősítették, hogy a jogszerű intézkedésük oka az volt, hogy az agresszív, dühöngő sértett öngyilkossági szándékot hangoztatott, majd két ízben arcon ütötte az I.r. vádlottat.

Az elsőfokú katonai tanács a tárgyaláson meghallgatta a nyomozás során szakvéleményt készítő igazságügyi szakértőket, így dr. **BG** és dr. **BA** igazságügyi genetikus-, dr. **BP** igazságügyi nyom-, dr. **DK** és dr. **HGY** igazságügyi orvos- és dr. **ZG** igazságügyi toxikológiai szakértőt. A meghallgatásukat követően ismertette az általuk készített szakértői véleményeket is. A tárgyaláson az igazságügyi orvosszakértők pontosították a sértett testét ért behatások számát és meghatározták, hogy 28-29 rendbeli azon sérülések száma, ami egyértelműen bántalmazás következtében alakult ki. Egyben indokát adták annak, hogy mi miatt tértek el részben a nyomozás során készített elsődleges szakértői véleményükben foglaltaktól. Az elsőfokú katonai tanács indokoltan tekintette meg a szakértők jelenlétében az F/2-es számú fegyelmi zárka előtti folyosóról a sértett egészségügyi körletre történő felkísérése közben készült kamerafelvételt, illetve a vonatkozó kikockázott felvételeket, aminek eredményeképpen az igazságügyi orvosszakértők kategorikusan úgy nyilatkoztak, hogy a boncolásnál készült felvételeken látható sérülések megfigyelhetők a kamerafelvételeken látható sérüléseknek. Az igazságügyi orvosszakértők a toxikológus szakértővel egyezően kategorikus véleményt adtak abban a kérdésben is, hogy a sértett halálát a vegyész szakértő által a szervezetéből kimutatott halálos mennyiségű Amlodipin okozta, míg a bántalmazás következtében kialakult sérülések életveszélyes állapotot hoztak létre, a halálhoz közvetlenül nem vezető okfolyamatot ez az Amlodipin mérgezés megszakította. Az elsőfokú katonai tanács ismertette továbbá a releváns okirati bizonyítékokat, ezek között a helyszíni szemléről, a bizonyítási kísérletről, illetve a pótszemléről készült jegyzőkönyveket.

Az elsőfokú katonai tanács a bizonyíték értékelő tevékenységéről az ítélet 7. oldal ötödik bekezdésétől a 16. oldal második bekezdéséig terjedően részletesen adott számot, ennek során logikai hibát nem vétett.

Nem tévedett az elsőfokú katonai tanács, amikor a bizonyítékok mérlegelése alapján - köztük különös súllyal értékelve az objektív bizonyítéknak számító kamerafelvételt, továbbá az igazságügyi szakértői véleményeket - a vádlottak védekezésével szemben terhelő tartalmú történeti tényállást állapított meg, amit az ítélet 4. oldal harmadik bekezdésétől az 5. oldal nyolcadik bekezdéséig rögzített és indokolási kötelezettségének is maradéktalanul eleget tett.

Az elsőfokú katonai tanács által rögzített tényállás az I.r. vádlott személyi körülményeiben bekövetkezett változásokra tekintettel kisebb korrekcióra szorul. Ezért a Fővárosi Ítélőtábla Katonai Tanácsa a tényállást a Be. 593. § (1) bekezdés a.) pontja alapján azzal egészíti ki **I.r.** vádlott vonatkozásában, hogy „az elsőfokú ítélet kihirdetése óta elvált, egyéni vállalkozóként az építőiparban dolgozik, havi jövedelme 2-300.000,- Ft.”

Az elsőfokú katonai tanács által megállapított és a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás már mindenben megalapozott, mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében írt hiányosságoktól, ezért azt a Fővárosi Ítélőtábla Katonai Tanácsa a felülbírálat alapjául elfogadta.

A Be. 591. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak, vagy új bizonyítékokra hivatkoztak és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le.

A vádlottaknak és védőiknek a bizonyítékok újraértékelésére, a tényállás felülmérlegelésére és ezen keresztül a vádlottak felmentésére irányuló fellebbezéseik nem vezethettek eredményre.

A másodfokú katonai tanács nem értett egyet azzal a védői érveléssel, miszerint az elsőbírói ítélet a Be. 592. § (2) bekezdése alapján részben megalapozatlan, mert a megállapított tényállás részben ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, illetve, hogy a tényállás részben felderítetlen. Azzal az ügyészi állásponttal sem értett egyet, hogy a tényállás részévé kell tenni, hogy a sértettet összesen 43 rendbeli sérülés érte, valamint a 19. oldal utolsó bekezdésében tett állítást, miszerint a vádlottak erőfölényben voltak, illetőleg a vádlottak és a sértett testi paramétereit.

A másodfokú katonai tanács álláspontja szerint kétségtelen tény, hogy az elsőfokú tanács a releváns tényeket részben a tényállásban, részben pedig az ítélet indokolásában rögzítette. A BH2005.89., valamint a BH2006.392. számú eseti döntésben is megnyilvánuló állandó bírói gyakorlat értelmében azonban az ítélet egységes egész. Ebből következően, ha ítéletszerkesztési hibából adódóan a bíróság az indokolásnak tényálláson kívüli részében rögzít egyes tényeket, azokat is a tényállás részének kell tekinteni. Az elsőfokú katonai tanács az ítélet 6. oldalának utolsó bekezdésében és a 13. oldal első és második bekezdésében - az indokolás körében - rögzítette a sértett testét ért behatások számát, míg az ítélet 15. oldal utolsó bekezdésében azt, hogy a vádlottak egyértelműen erőfölényben voltak. Ezért a másodfokú katonai tanács álláspontja szerint mindezen tényeket is a tényállás részének kell tekinteni, mely tényekből az elsőfokú bíróság levonta a megfelelő jogi következtetéseket.

A Fővárosi Ítélőtábla Katonai Tanácsa egyetértett azzal az ügyészi hivatkozással, miszerint a megállapított tényállásból levont jogi következtetés (mint jelen esetben az ítélet 5. oldal negyedik bekezdésében rögzített utolsó mondat, miszerint „a vádlottakat ölési szándék nem vezette”) nem a tényállás része. Azonban megállapítható, hogy az elsőfokú katonai tanács a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelése alapján az igazságügyi orvosszakértői véleménnyel egyezően rögzítette a tényállásban (ítélet 5. oldal negyedik bekezdés), hogy a sértett életveszélyes állapotba került, amely akár orvosi beavatkozás és egészségkárosodás nélkül is gyógyulhatott volna. Az általa megállapított tényállásból pedig helyes jogi következtetést vont le a vádlottak tudattartamára nézve, ezzel összefüggésben a terhükre rótt cselekmény minősítését illetően. Ezért a tényállás ezzel kapcsolatos megállapításának kirekesztését szükségtelennek tartotta a másodfokú katonai tanács.

Egyebekben a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa okszerűen, az egyéb bizonyítékokkal összhangban, mérlegelési jogkörében rögzítette azt is, hogy a sértett életveszélyes sérüléseit okozó bántalmazás az F/2-es fegyelmi zárkában történt.

A másodfokú katonai tanács a III.r. vádlott által a fellebbviteli nyilvános ülésen előterjesztett bizonyítási indítványát elutasította. Ennek indoka részben az, hogy a III.r. vádlott sem a nyomozás, sem pedig az elsőfokú eljárás során nem hivatkozott arra, hogy az életveszélyes sérüléseket, illetve a sérülések 95 %-át a sértett nem az F/2-es zárkában, az ő jelenlétében, hanem az egészségügyi körleten szenvedte el. Ezzel szemben ebben a kérdésben bizonyítás felvételére, bizonyítási kísérlet foganatosítására került sor a nyomozás során és a tárgyaláson is. Az elsőfokú katonai tanács az ekörben rendelkezésre álló bizonyítékokat is mérlegelte a tényállás megállapítása során. A III.r. vádlottnak a másodfokú eljárás során védekezésére tekintettel azonban a másodfokú katonai tanács utal arra, hogy álláspontja szerint amennyiben a sértett bántalmazása és ezzel együtt a sérülések 95 %-ának keletkezése az egészségügyi körlethez lenne köthető, akkor az egészségügyi körletben, a bejárati ajtó két oldalán a falon fellelt elkenődött vérnyomnál, illetve egy darab freccsent vérnyomnál - különösen egy már vérző sértett 20 percen át történő bántalmazása során - nyilvánvalóan több vérnyom rögzítésére kellett volna, hogy sor kerüljön.

Az elsőfokú katonai tanács az általa megállapított tényállás alapján okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére és helyesen minősítette a vádlottak cselekményét.

A másodfokú bíróság nem értett egyet azzal a védői állásponttal, hogy a vádlottak tényállásban írt cselekményük során jogos védelmi helyzetben voltak.

A Btk. 22. § (1) bekezdése alapján nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai, vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.

Az elsőfokú katonai tanács a bizonyítékokkal - elsődlegesen a vonatkozó, a vádlottak védekezését alátámasztó, az I.r. vádlottal kapcsolatos igazságügyi orvosszakértői véleménnyel - összhangban rögzítette a tényállásban, hogy a sértett 2 alkalommal ököllel megütötte az I.r. vádlott arcát jobb és baloldali szemtájékon.

A vádlottak a Btk. 459. § (1) bekezdés 11. pont k) alpontja alapján hivatalos személynek minősültek.

A másodfokú bíróság utal arra, hogy a jogos védelem intézményének kiindulópontja az, hogy a megtámadott azért jogosult a támadás elhárítására, mert az állam, mint büntető főhatalom nincs jelen, így nincs abban a helyzetben, hogy védelmet biztosítson a jogtalan támadással szemben. A vádlottak - akik a vádbeli időben körlet-felügyelői, illetve biztonsági felügyelői szolgálatot teljesítettek - lényegében az államot képviselték, ezért az ő vonatkozásukban a jogos védelem fogalmilag kizárt.

A hivatalos személynek minősülő büntetés-végrehajtási felügyelők a saját, illetve más vagy mások személye, javai, vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges, egyébként tényállásszerű cselekménye (jogszerű intézkedés közben testi sérülés okozása) materiális jogellenességét ugyanis nem a Btk. 15. § e.) pontja (jogos védelem) zárja ki, hanem a Büntető törvénykönyvön kívüli jogszabály engedélye.

A büntetőjogi felelősségre vonás akadályát tehát ilyen esetben a Btk. 15. § (1) bekezdés g) pontjában írt ok képezheti. Ide tartoznak a különböző eljárási kényszerintézkedésekre vonatkozó, a Be-ben írt szabályok, de ide tartoznak többek között a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény rendelkezései is, melyek egyértelmű és világos rendelkezéseket rögzítenek a kényszerítőeszközök alkalmazásáról, ahogyan arra az elsőfokú katonai tanács is helytállóan hivatkozott és idézett az ítéletének 18. és 19. oldalán.

E szerint a bv. szervezet hivatásos szolgálati jogviszonyban álló tagja feladatának jogszerű teljesítése során – amennyiben más intézkedés nem vezet eredményre -, az e törvényben meghatározott kényszerítő eszközök alkalmazására jogosult és köteles. Az e törvényben meghatározott kényszerítő eszközök közül csak azok, addig és olyan mértékben alkalmazhatók, amelyek az intézkedés eredményességéhez szükségesek. A szükségesség és arányosság követelménye tehát minden jogszerű intézkedésnél fennáll.

Az intézkedésnek ellenszegülő személlyel szemben az ellenszegülés megtörésére testi kényszer (megfogás, lefogás, ellökés, elvezetés, önvédelmi fogás) alkalmazható. Bilincs alkalmazható a fogvatartott támadásának, szökésének, engedély nélküli eltávozásának és önkárosításának a megakadályozására, továbbá bármely személy jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülésének megtörésére.

A büntetés-végrehajtási szervezet szabályzat gyűjteményének 7. számú szabályzata a kényszerítő eszközök alkalmazásáról szóló fenti törvényi rendelkezéseket megerősíti, részletezi. Tehát olyan alapvető előírásokról, törvényi tilalmakról van szó, amelyek minden hivatásos szolgálatot teljesítő személy számára egyértelműek és követendők, konkrétan meghatározzák azokat az eseteket, amikor kényszerintézkedést alkalmazhat az eljárása során. Ezek a rendelkezések egyúttal határt is szabnak a büntetés-végrehajtási szolgálatot teljesítő hivatalos személy cselekvési lehetőségének, a bv. személyzet a jogszabályban engedélyezett kereteket nem lépheti át.

A 7. számú szabályzat VI. fejezetében 1. pontjában írtak alapján a vonatkozó jogi szabályozás szerint a bv. szervezetnél rendszeresített gumibot alkalmazható az életet, a testi épséget, a személyi szabadságot, illetve a vagyonbiztonságot közvetlenül sértő vagy veszélyeztető támadás elhárítására, illetve az intézkedéssel szembeni aktív ellenszegülés megtörésére. A 6./a pontban írtak szerint a gumibot helyes használata során kerülni kell az ütéseket, illetőleg el kell kerülni a testen lévő úgynevezett tilalmi zónákat, vitális pontokat, mint például a fejet, ezen belül is kiemelten a halánték tájékát és a kisagyi részeket. Ezen túlmenően alapvető szabály, hogy megtorló jelleggel nem lehet kényszerítő eszközt alkalmazni.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság sem látott lehetőséget a vádlottak javára fennálló jogos védelmi helyzet megállapítására. A rendelkezésekre álló adatok alapján ugyanis - összevetve az orvosszakértői véleményben rögzített életveszélyesnek minősülő - bal halánték mögötti - agyburok sérüléseket, azok keletkezési módját (gumibottal megütés, fejre taposás) a hivatkozott szabályokkal - az állapítható meg, hogy a vádlottak az intézkedésük során túllépték a jogszerű intézkedés határait, nem rendelkeztek jogszabályi felhatalmazással arra, hogy a sértett fejét gumibottal többször megüssék, illetőleg az arcát tapossák. Jogszerű intézkedés során ugyanis ilyen sérülések nem keletkezhettek volna. Ha a hivatalos személy által alkalmazott testi kényszer jogellenes volt, e magatartás megvalósítja a hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntetettét. (BH.1997.517.) Az elkövető felel továbbá az általa okozott testi sérülés miatt is.

Fentiekén túlmenően az elsőfokú tanács - a büntethetőség és a bűnösség kérdésében való állásfoglalást követően - kellő részletességgel foglalkozott az elhatárolási kérdésekkel. A 3/2013. számú Büntető Jogegységi határozatban írt minden szempontot figyelembe véve okszerű, logikus indokát adta annak, hogy miért nem a minősített emberölés kísérletét róta a vádlottak terhére.

Az elhatárolás kapcsán a másodfokú bíróság osztotta az ítélet 17. oldalán kifejtett álláspontot, mely szerint a vádlottaknál az elkövetés alanyi és tárgyi körülményeit értékelve bizonyosan kizárható az ölési szándék, szándékuk, tudattartalmuk a halálos eredményre nem terjedt ki. Helyesen foglalt állást abban a kérdésben is, hogy a fogvatartott megfélemezésén túl kifejezetten testi sértésre irányuló szándékkal jártak el és szándékuk eshetőlegesen kiterjedt az életveszélyt okozó testi sérülések okozására is, e tekintetben azonban közömbösséget mutattak. A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának álláspontja szerint ezen túlmenően a szándékuk megállapítása során egy tárgyi tényezőt, mégpedig a vádlottak cselekmény elkövetése utáni magatartását különös gonddal kell vizsgálni. E körben pedig hangsúlyozni szükséges, hogy az egyébként rövid ideig, mintegy 2 perc 40 másodpercig tartó bántalmazást saját elhatározásukból, a sértett megbilincselését követően abbahagyták, őt a II.r. és III.r. vádlott az egészségügyi körletre kísérte, sőt, ott a sértett keringésének összeomlásakor a mentők kérésére részt vettek az újraélesztés megkísérlésében.

A Btk. 10. § (4) bekezdés a) és b) pontja szerint nem büntethető kísérlet miatt, akinek önkéntes elállása folytán marad el a bűncselekmény befejezése, vagy aki az eredmény bekövetkezését önként elhárítja. Az (5) bekezdés szerint pedig a (4) bekezdésben meghatározott esetben a kísérlet már önmagában is megvalósít más bűncselekményt, az elkövető e bűncselekmény miatt büntethető.

Jelen esetben tehát még amennyiben a vádlottak tudata a halál bekövetkezésének reális lehetőségét át is fogta volna a bántalmazás megkezdésekor, de a cselekmény utáni magatartásukból egyértelműen arra lehet következtetni, hogy ettől a szándékuktól önkéntesen elálltak. Mivel azonban az elállásukig, „visszalépésükig” már megvalósították az életveszélyt okozó testi sértés büntettét, ezért ebben a maradékbűncselekményben a felelősségük kétséget kizáró módon megállapítható.

Helyesen foglalt tehát állást az elsőfokú katonai tanács abban, hogy a vádlottak a tényállásban írt azon magatartásukkal, hogy a sértettet, mint a Btk. 459. § (1) bekezdés 11/k. pontja szerinti hivatalos személyek, hivatalos eljárásuk során úgy bántalmazták, hogy a sértettnek életveszélyes sérülést okoztak, a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (8) bekezdés szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntettét valósították meg. A fogvatartott megfélemezésén túl kifejezetten testi sértésre irányuló szándékkal jártak el és szándékuk eshetőlegesen kiterjedt az életveszélyt okozó sérülésekre is. Nem tévedett az elsőfokú katonai tanács akkor sem, amikor e bűncselekménnyel halmazatban megállapította a vádlottak bűnösségét a Btk. 301. § (1) és (2) bekezdése szerinti csoportosan, társtettesként hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntettében is. Helytállóan rögzítette ugyanis, hogy a vádlottak a cselekményüket szándékegységben követték el, ebből következik a társtettesességük és a csoportos elkövetési mód. Megalapozottan hivatkozott az elsőfokú katonai tanács az állandó bírói gyakorlatra is, mely szerint a szándékegységben cselekvő társak egymás magatartásáért és annak következményeikért, jelen esetben a súlyosabb eredményért, életveszélyt okozó sérülés okozásáért mindannyian felelősséggel tartoznak, nem csak az, aki az életveszélyes sérülést személy szerint okozta.

A sértett jogi képviselőjének felvetésére pedig arra mutat rá a másodfokú katonai tanács, hogy a halál okának megállapítása szakkérdés. Az igazságügyi toxikológus szakértő, illetve az általa adott

szakvélemény figyelembe vételével készített végleges igazságügyi orvosszakértői vélemény pedig kategorikus választ adott, mely szerint a sértett halálát egyértelműen az Amlodipin nevű gyógyszer túlادagolása okozta.

Az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezése részben alapos.

Az elsőfokú katonai tanács a büntetés kiszabása során nagyrészt helytállóan sorolta fel a vádlottak javára és terhére értékelhető bűnösségi körülményeket. Tévedett azonban, amikor nem látott lehetőséget a Btk. 81. §-a szerinti halmazati büntetés kiszabása során a vádlottak közötti differenciálásra.

A másodfokú katonai tanács egyetértett az ügyészség álláspontjával, mely szerint az elsőfokú bíróság nem értékelte kellő súllyal a vádlottak terhére azt, hogy a bántalmazást egy speciális, kiszolgáltatott élethelyzetben lévő fogvatartott sérelmére követték el. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az I.r. vádlott esetében további súlyosító körülmény, hogy ő volt az intézkedés kezdeményezője. Az 56/2007. BK. vélemény II/8. pontja alapján az ő esetében további súlyosító körülmény az, hogy előjárója volt a vádlott társainak, így azok magatartására nyilvánvalóan meghatározó befolyással bírt.

Egyetértett a másodfokú katonai tanács az ügyészséggel atekintetben is, hogy a büntetés kiszabás során értékelhető tényezőkről kiadott és fentebb hivatkozott 56/2007. BK vélemény II/2. pont 13. bekezdése alapján és az állandó ítélkezési gyakorlat szerint - az elsőfokú katonai tanács álláspontjával ellentétben - súlyosító körülményként kell értékelni a III.r. vádlott tekintetében, hogy a bűncselekményeket felfüggesztett szabadságvesztés büntetés próbaideje alatt követte el. Az ő esetében a másodfokú katonai tanács álláspontja szerint további súlyosító körülmény, hogy a korábbi elítélésére is erőszakos bűncselekmény, hivatalos személy elleni erőszak büntette és társtettesként elkövetett garázdaság vétsége miatt került sor. Abból a tényből pedig, hogy a többlethátránnyal való fenyegetettség sem tartotta vissza a bűnelkövetéstől, a személyében rejlő nagyobb társadalomra veszélyességére lehet alappal következtetni. Nem tévedett azonban az elsőfokú katonai tanács, amikor nyilvánvalóan kisebb súllyal, de enyhítő körülményként értékelte az időmúlást is.

Megalapozottan foglalt állást az elsőfokú bíróság, hogy a Btk. 79. §-ban írt büntetési célok mindhárom vádlott esetében kizárólag végrehajtandó szabadságvesztés büntetés kiszabásával érhetők el.

Jelen esetben a vádlottakkal szemben halmazati büntetésül 2-12 évig terjedő szabadságvesztés kiszabására van törvényi lehetőség. A Btk. 80. § (2) bekezdésében írtak szerint határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke az irányadó, ami jelen esetben 7 év.

A másodfokú katonai tanács úgy ítélte meg, hogy az I.r. és III.r. vádlottak vonatkozásában az elsőfokú bíróság által terükre nem értékelt további, nyomatékos, súlyosító körülményre tekintettel a büntetési célok elérése végett a kiszabott büntetés súlyosítása indokolt. Ezért az I.r. vádlottal szemben kiszabott börtönbüntetés tartamát 8 évre, míg a III.r. vádlottal szemben kiszabott börtönbüntetés tartamát 7 évre súlyosította a II.r. vádlottal szemben kiszabott büntetés tartamának érintetlenül hagyása mellett. Az ő esetében ugyanis a feltárt bűnösségi körülményeket megfelelően vette számba és értékelte az elsőfokú katonai tanács. A vele szemben ezek figyelembe vételével kiszabott büntetés a büntetési célok eléréséhez szükséges, egyben elégséges is. Az elsőfokú bíróság mindhárom vádlottat megfelelő tartamban tiltotta el a közügyek gyakorlásától, az eltiltás időtartama

szükséges, egyben elégséges is a büntetési célok eléréséhez.

A másodfokú katonai tanács részben egyetértett a genetikai szakértői vélemények beszerzésével kapcsolatban felmerült bűnügyi költség viselésére vonatkozó ügyészi érveléssel.

A másodfokú katonai tanács álláspontja szerint e vonatkozásban ellentmondásos volt az elsőfokú katonai tanács eljárása is, amikor az ítéletében azt rögzítette, hogy a genetikai szakértői vélemények beszerzése szükségtelen és felesleges volt, ennek ellenére a 2018. november 28-i tárgyalásra maga is megidézte és ott meghallgatta az igazságügyi genetikai szakértői véleményeket készítő Dr. **BG** és dr. **BA** igazságügyi genetikai szakértőket, akik az írásbeli szakértői véleményüket fenntartották. Az ellentmondás abban is megnyilvánult, hogy az eljárásukkal kapcsolatban a nyomozás során felmerült bűnügyi költséget az állam terhén hagyta, a megjelenésükkel kapcsolatban felmerült bűnügyi költség viselésére azonban a vádlottakat megfelelő arányban kötelezte. A másodfokú bíróság - a másodfokú eljárás során a III.r. vádlott által előadott új védekezés tükrében is - egyetértett az ügyészséggel tekintetben, hogy a vádlottak, illetve a rendelőben zajlott intézkedésben részt vett **tanú2** lábbelijének, a vérszenyezéseknek, gumibotoknak és a kesztyűknek a genetikai, majd bizonyos esetekben a vérmorfológiai vizsgálata a bántalmazás helyszínének meghatározása és a bántalmazásban részt vevő személyek azonosítása érdekében szükséges és indokolt volt.

A másodfokú bíróság azonban ezzel együtt úgy ítélte meg, hogy a vádlottak terhére rótt bűncselekmények tárgyi súlyához képest is aránytalanul nagy a genetikai szakértők eljárásban való részvételével kapcsolatban felmerült bűnügyi költség. Ezért a Be. 574. § (5) bekezdése alapján az igazságügyi genetikai szakértők kirendelésével kapcsolatban felmerült 12.149.804,- forint bűnügyi költségből 6.000.000,- Ft bűnügyi költség egyetemleges viselésére kötelezte a vádlottakat a Be. 574. § (4) bekezdése alapján, míg a fennmaradó összeget az állam terhén hagyta.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának mindezekre figyelemmel a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsának 41.Kb.78/2018/46. számú ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, míg az ítélet egyéb rendelkezéseit - helyes indokaiknál fogva - helybenhagyta azzal, hogy az iratok adatai alapján tüntette fel a vádlottak által őrizetben töltött idő utolsó napját.

Budapest, 2019. szeptember 11.

. Török Zsolt hb. ezredes s.k.
a tanács elnöke

Dr. Belovai Henriette hb. százados s.k.
előadó bíró

. Ifkovics Béla hb. ezredes s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsának 41.Kb.78/2018/46. számú ítélete a rendelkező részben írt változtatásokkal **I.r.**, **II.r.** és **III.r.** vádlottak tekintetében 2019. szeptember 11. napján jogerőre

emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2019. szeptember 11.

. Török Zsolt hb. ezredes s.k.
a tanács elnöke